

Procjena kognicije

Instrumenti za Procjenu kognitivnih sposobnosti u gerijatriji

- Niz je instrumenata kojima se procjenjuju kognitivne sposobnosti, kvalitetu života i funkcionalne sposobnosti osoba različite životne dobi.
- Prikaz samo osnovnih standardiziranih instrumenata pomoću kojih zdravstveni profesionalci procjenjuju kognitivne sposobnosti.

Procjena

- MMSE (Mini mental status examination)
- ADL (Activities of daily life)
- IADL (Instrumental activities of daily life)

STANDARDIZIRANI PREGLED MINI-MENTALNOG STATUSA	
	Maksimalno bodova
1. Koja je ovo (godina) (sezona) (mjesec)? Koji je danas datum ? Koji je ovo dan u sedmici?	3 1 1
2. U kojoj se (zemlji) (provinciji) (gradu) nalazimo? Koji je naziv ove bolnice/zgrade ? Na kojem se spratu nalazimo?	3 1 1
3. Imenovaću 3 predmeta. Nakon što kažem sva tri, želim da ih ponovite Zapamtite koji su jer ću vas za nekoliko minuta zamoliti da ih ponovo imenujete. Lopta; Auto; Čovjek . Molim vas ponovite mi te tri stvari.	3
4. Spelujte riječ " svijet ". Sada je izgovorite naopačke.	5
5. Sada, koja su to tri objekta koje ste trebali zapamtiti? Lopta Auto Čovjek	3
6. Pokažite svoj ručni sat . Pitajte: Kako se ovo zove?	1
7. Pokažite olovku . Pitajte: Kako se ovo zove?	1
8. Želim da ponovite frazu za mnom: "NIŠTA AKO, I ILI ALI"	1
9. Pročitajte riječi na ovoj stranici i zatim uradite što se traži: ZATVORITE OČI	1
10. Uzmite papir u svoju desnu/lijevu ruku, presivijte ga jednom na pola sa obje ruke i stavite ga na pod.	3
11. Napišite čitavu rečenicu na tom komadu papira.	1
12. Precrtajte ovaj crtež. 	1
UKUPNO	30

Rezultat

- **Rezultat:** raspon 0 do 30
 - 24-30 - unutar granica normale
 - 18-23 - slabo do umjereno kognitivno oštećenje
 - **0-17** - teško kognitivno oštećenje
- **Preporuka** – uvijek prije opsežnog testiranja.

Oprez!

- utjecaj obrazovanja (više: bolji rez. unatoč kognitivnom padu);
- uk. rez. prekriva profil funkcija: čestice pamćenja i orijentacije najbolje razlikuju depresiju od demencije.

© Z.Nasreddine MD Verzija 7.1 www.mocatest.org Normalan rezultat: $\geq 26/30$
Hrvatski prijevod i prilagodba: dr I. Martinić Popović
Ispitivač: _____

UKUPNO _____/30
Dodati 1 bod ako ispitanik ima
≤ 12 god. školovanja

(Montreal cognitive assessment)

>26 NALAZ UREDAN

TEST CRTANJA SATA

- Kratka procjena za rano otkrivanje kognitivnih teškoća i demencije
- Zahtijeva razumijevanje verbalne upute, pamćenje, spacijalne i vizuo-konstruktivne sposobnosti
- Dob, obrazovanje i raspoloženje – utječu na rezultat – *npr. stariji, slabije obrazovani i depresivni – lošiji rezultat*
- Visoko korelira s MMSE i ostalim kratkim kognitivnim procjenama

Uputa za test:

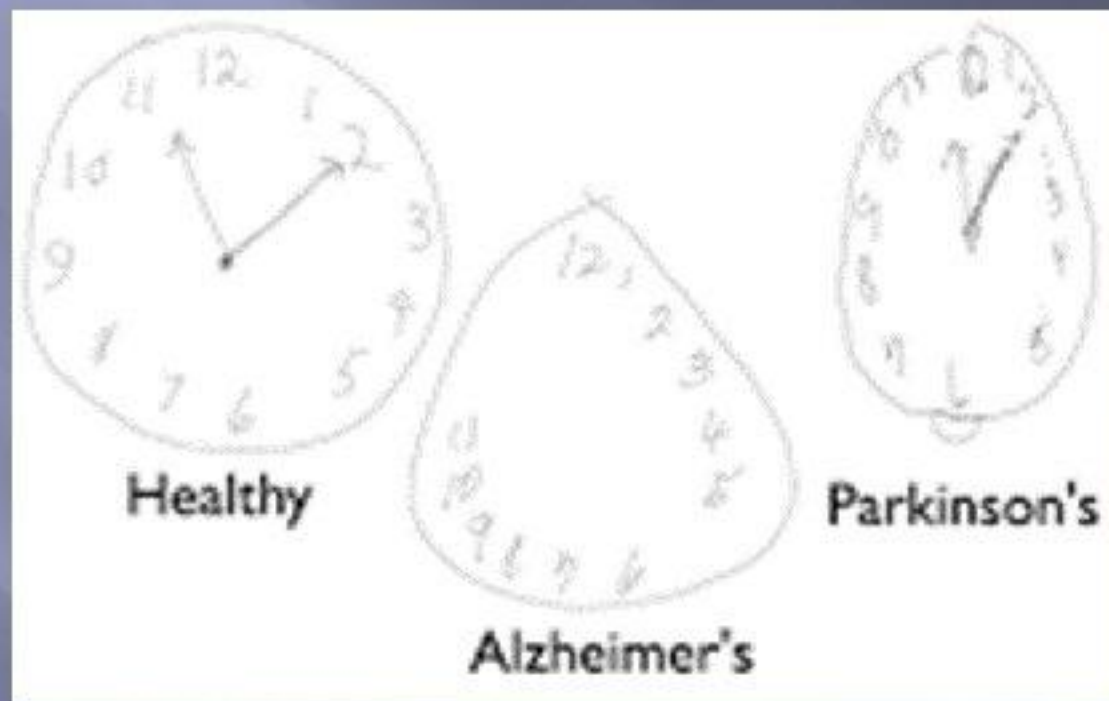
- Korak 1: Dajte klijentu list papira.
- Korak 2: Objasnite klijentu da nacrtá sat sa brojčanicom, a zatim kazaljke sata tako da pokazuju vrijeme, npr. 11:10 (jedanaest sati i deset minuta)
- **Bodovanje:**
 - ✓ 5 bodova – uredan nalaz
 - ✓ 0-4 bodova – nalaz upućuje na kognitivni poremećaj; pacijenta potrebno uputiti na daljnje ispitivanje

*prema Addenbrooke's cognitive examination – ACE-R, Final Revised Version A (2005)

Bodovanje

KRUG	1 bod - krug nacrtan
BROJEVI	2 boda - svi brojevi dobro napisani i raspoređeni 1 bod - svi brojevi dobro napisani, a nisu dobro raspoređeni
KAZALJKE	2 boda - obje kazaljke dobro nacrtane, različite dužine i pokazuju na zadane brojeve 1 bod - obje kazaljke pokazuju na zadane brojeve, ali su pogrešne dužine <i>ILI:</i> 1 bod - jedna kazaljka pokazuje na dobar broj i dobre je dužine <i>ILI:</i> 1 bod - nacrtana samo jedna kazaljka i pokazuje na dobar broj (npr. na 11 za jedanaest i petnaest)

Primjeri crtanja

Procjena funkcionalne sposobnosti

SAMOZBRINJAVANJE:

- ADL - indeks dnevnih aktivnosti : održavanje sebe i kućanstva
- *npr.: hranjenje, pranje, oblačenje, hodanje*
- IADL - Instrumentalni indeks dnevnih aktivnosti: funkcioniranje izvan kuće
- *npr.: baratanje novcem, kupovanje, korištenje javnog prijevoza, tehničkih pomagala (mobitel, kućanski aparati i sl.)*

SAMOZBRINJAVANJE I PONAŠANJE:

- CAPE-BRS: ljestvica procjene ponašanja - *tjelesno, komunikacija, apatija, socijalni problemi;*
- SF36: procjena zdravlja i aktivnosti.

Funkcionalna sposobnost

- Indeks dnevnih aktivnosti – ADL (*Shanas et al., 1968, Defilipis i Havelka, 1984*)
- Procjenjuje se stupanj neovisnosti u izvođenju svake od 14 aktivnosti, na ljestvici od 4 stupnja; ukupni raspon je od 14-56 bodova; viši rezultat pokazuje bolju funkcionalnu sposobnost.
- Može se analizirati prema pojedinim skupinama aktivnosti – unutar kuće, van kuće, i sl.
- Kratak i pogodan za primjenu u anketnim ispitivanjima

ADL

Možete li obaviti ove aktivnosti:	1. Ne može uopće	2. Samo uz nečiju pomoć	3. Teško, ali bez ičije pomoći	4. Bez poteškoća
Kretati se po vani	1	2	3	4
Šetati po sobama	1	2	3	4
Koristiti stepenice	1	2	3	4
Hodati barem 400 m	1	2	3	4
Nositi nešto teško (npr. torbu od 5 kg) 100m	1	2	3	4
Koristiti zahod	1	2	3	4
Prati se i kupati	1	2	3	4
Oblačiti i svlačiti se	1	2	3	4
Ući i izaći iz kreveta	1	2	3	4
Sami sebi kuhati	1	2	3	4
Sami jesti	1	2	3	4
Rezati si nokte na nogama	1	2	3	4
Obavljati lakše kućne poslove (prati suđe, pomesti pod i sl.)	1	2	3	4
Obavljati teže kućne poslove (pranje prozora, podova, veliko spremanje)	1	2	3	4

WHAT ARE iADLS?

The Instrumental Activities of Daily Living

Cooking

Cooking, planning, and preparing meals

House Cleaning

Keeping living space free of clutter and dirt

Taking Medication

Taking medications as prescribed

Laundry

Washing linens, towels, and articles of clothing

Shopping

Purchasing groceries, clothing, and other items

Personal Finances

Paying bills and budgeting accurately

Communication

Making and returning telephone calls

Transportation

Driving a car, calling a cab, using public transportation

Barthel indeks

- Barthel Index je test procjene sposobnosti kod starijih osoba.
- Usmjeren je na fizičke poteškoće u deset različitih domena i ne bi se trebao koristiti za procjenu drugih funkcija u osoba koje imaju demenciju.
- Alzheimer`s Disease Functional Assessment and Change Scale (ADFACS) se koristi za procjenu ADL u osoba s AB, posebno u kliničkim ispitivanjima.
- The Alzheimer`s Disease-related Quality of Life scale (QoL-AD) je test sastavljen od trinaest komponenti koje se boduju i pogodan je za upotrebu kod različitog stupnja progresije bolesti (nisu validirani na našem govornom području).

The Neuropsychiatric Inventory (NPI)

- Test procjene deset promjena u ponašanju osoba sa demencijom: deluzije, halucinacije, disforija, anksioznost, agresija, euforija, disinhibicija, iritabilnost, apatija i aberantna motorna aktivnost.
- Mjeri se učestalost i težina svakog oblika ponašanja.

Kvalitet života - Instrumenti

- The Alzheimer`s Disease-related Quality of Life scale (QoL-AD) je test sastavljen od trinaest komponenti koje se boduju i pogodan je za upotrebu kod različitog stepena progresije bolesti.
- Nije validiran na našem govornom području.

Depresija - Instrumenti

- Depresija je česta pojava u demenciji.
- ***The Geriatric Depression Scale (GDS)*** je namijenjen za procjenu depresije u starijoj populaciji. Najčešće je upotrebljavan test te je osjetljiv na promjenu stanja pacijenta i pouzdan je kod starijih osoba koje su hospitalizirane.
- Nije pogodan kod osoba sa težim stupnjem demencije. Nije validiran.

Upitnik o zdravlju pacijenata PHQ-9

- Upitnik o zdravlju pacijenta (***Patient health questionnaire- 9-PHQ-9***) je jedan od najčešće korištenih testova za depresiju u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.
- Devet pitanja kojim se ocjenjuje koliko često se javlja određeni simptom u zadnja 2 tjedna (0-uopće ne; 1-nekoliko dana; 2-više od polovine dana; 3-skoro svaki dan).
- Ovaj upitnik sadrži svih devet simptoma (kriterijuma) na čemu se zasniva dijagnoza depresije prema DSM IV klasifikaciji.